

Informacija o potrebi zaključenja sporazuma kojim će se regulisati način obračuna koncesione naknade za korišćenje hidroenergetskog potencijala

Program podsticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije u Crnoj Gori je u konačnom doveo do realizacije 33 nova objekta malih hidroelektrana (mHE) za proizvodnju električne energije ukupne instalisane snage 52,6 MW i planirane godišnje proizvodnje od 182,3 GW.

Realizacija izgradnje mHE je uređena ugovorima o koncesiji kojima je između ostalog predviđeno da se završetkom izgradnje mHE stiču uslovi za obračun koncesione naknade, koja predstavlja dio prihoda ostvarenog od prodaje električne energije, i koja po prirodi stvari predstavlja naknadu za korišćenje prirodnog bogatstva.

Shodno zakonskim osnovama proizvođači električne energije koji su ostvarili status povlašćenog proizvođača su svoju energiju prodavali „Crnogorskom operatoru tržišta električne energije“ DOO Podgorica (COTEE) po podsticajnim cijenama. Koncesiona naknada se obračunavala kao procentualni iznos ostvarenog prihoda koji se izračunavao kao proizvod realizovanih količina električne energije u svakom individualnom objektu mHE i podsticajne cijene utvrđene za konkretan objekat, shodno propisu Vlade Crne Gore.

Naime, članom 124 Zakona o energetici („Službeni list CG“, br. 5/16, 51/17, 82/20, 29/22 i 152/22), je propisano da COTEE kupuje električnu energiju proizvedenu od povlašćenih proizvođača i prodaje je snabdjevačima i kupcima samosnabdjevačima. U kontekstu navedenog, snabdjevač sa kojim COTEE ima zaključene ugovore o prodaji električne energije povlašćenih proizvođača je „Elektroprivreda Crne Gore“ AD Nikšić (EPCG) u ulozi snabdjevača.

Do kraja 2022. godine, prodaja električne energije proizvedene u objektima mHE se realizovala posredstvom COTEE. Međutim, Ministarstvo zaduženo za praćenje realizacije aktivnosti iz ove oblasti je od strane COTEE-a upoznato da su tri proizvođača, vlasnika mHE, na osnovu člana 105 stav 4 i 5 Zakona o energetici iskoristilo mogućnost izlaska iz sistema podsticajnih mjera, odnosno najavilo prodaju električne energije na tržištu bez prava na podsticajne mjere iz člana 23 stav 5 ovog Zakona. Od 1. januara 2023. godine, iz sistema podsticaja su izašli tri koncesionara koji su vlasnici deset objekata mHE.

Izlaskom iz sistema podsticajnih mjera smanjila se potreba za obezbjeđivanjem sredstava od strane krajnjih kupaca električne energije. Osnovni razlozi koji su doveli do toga da ovi proizvođači izađu iz sistema podsticaja su bili zasnovani na činjenici da je tržišna cijena električne energije bila veća od podsticajne cijene po kojoj su do tada prodavali svoju energiju.

Međutim, zbog novonastalih okolnosti stvorila se potreba za definisanje novog načina i metodologije za obračun koncesionih naknada. Naime, proizvođači koji su počeli da prodaju svoju električnu energiju iz mHE na tržištu su sklopili ugovore o prodaji električne energije kojim su definisali fiksnu cijenu i varijabilni dio prihoda po osnovu prodaje električne energije. Navedenim ugovorima je propisan način obračuna i raspodjele kako fiksnog, tako i varijabilnog dijela prihoda. Obzirom da se taj način obračuna prihoda po osnovu prodaje električne energije na tržištu razlikovao u odnosu na postojeći model, neophodno je bilo sa svim proizvođačima koji su izašli iz sistema podsticaja, sačiniti adekvatan sporazum o načinu obračuna koncesionih naknada.

U vezi sa tim, sa proizvođačima koji su izašli na tržište zaključeni su sporazumi kojim su se uredili način i rokovi za obračun koncesione naknade koji su u konačnom podrazumijevali procentualni udio ostvarenih prihoda po osnovu prodaje električne energije iz objekata mHE u iznosu definisanom već zaključenim ugovorima o koncesiji.

Međutim u međuvremenu je jedan od gore pomenuta tri koncesionara, odnosno društvo „Hidroenergija Montenegro“ DOO Berane koje kao koncesionar ima dva zaključena ugovora o koncesiji, po kojima je izgrađeno osam mHE na vodotocima Bistrica i Šekular, ukupne instalisane snage 14,04 MW i planirane godišnje proizvodnje od 44,90 GWh, zaključio anekse ugovora o

otkupu električne energije dana 20.12.2023. godine, kojim su izmjenjeni bitni elementi za obračun prihoda koncesionara.

Kako je nadležni organ u smislu odredbi člana 49 Zakona o koncesijama („Službeni list CG“, br. 8/09 i 73/19) Ministarstvo energetike i rudarstva koje, u ime Vlade Crne Gore, preuzima sve neophodne aktivnosti u cilju realizacije ugovora o koncesiji, a uvažavajući novonastale okolnosti stvorena je potreba da se kroz zaključenje novog sporazuma urede obaveze kako resornog ministarstva, tako i koncesionara.

Imajući u vidu navedeno, stvorena je potreba da se sačini novi sporazum kojim će se urediti novi način obračuna koncesionih naknada u skladu sa ostvarenjem prihoda po osnovu izmjenjenog ugovora o otkupu.

U vezi sa navedenim, pripremljeni su novi sporazumi o obračunu koncesionih naknada kojim su definisani svi relevantni elementi njihovog obračuna, uvažavajući odredbe utvrđene ugovorima o koncesiji na osnovu kojih se obračunava koncesiona naknada, i iste usaglasilo sa koncesionarima.

Odredbama sporazuma se uređuje sljedeća pitanja:

- Proizvedena električna energija je električna energija proizvedena u svakom pojedinačnom objektu mHE “Jezerštica”, mHE “Bistrica”, mHE “Jelovica 2”, mHE “Jelovica 1”, mHE “Rmuš”, mHE “Orah”, mHE “Spaljevići 1” i mHE “Šekularska” izmjerena na mjestu predaje u distributivni sistem. Podatak o količini proizvedene električne energije se obezbjeđuju od “Crnogorskog operatora distributivnog sistema” doo ili od COTEE.
- Ukupnu količinu proizvedene električne energije koncesionar će prodati kupcu na osnovu čega će ostvariti prihod koji predstavlja osnovu za obračun koncesione naknade.
- Koncesiona naknada predstavlja dio prihoda ostvaren na osnovu prodate električne energije iz svake pojednačne mHE, u procentualnom iznosu utvrđenom shodno zaključenim ugovorima o koncesiji.
- U cilju provjere ostavrenog prihoda koncesionar je dužan da kopiju fiskalizovane fakture o prodatoj električnoj energiji, koju je ispostavio svom kupcu, dostavi koncedentu u roku 5 dana od njenog ispostavljanja.
- Pored ovoga predviđeno je da ukoliko je, zbog propusta koncesionara, godišnja proizvodnja manja od bilansom predviđene, koncedent će izvršiti korekciju koncesione naknade, na način što će obračun koncesione naknade izvršiti na osnovu bilansom predviđene.
- Primjena ovih sporazuma je predviđena od 01.01.2024. godine i na snazi ostaje dok traje ugovor o otkupu i sve njegove buduće izmjene.

PREDLOG

SPORAZUM O OBRAČUNU KONCESIONE NAKNADE IZ UGOVORA O KONCESIJI ZA IZGRADNJU MALIH HIDROELEKTRANA MHE "JEZERŠTICA", MHE "BISTRICA", MHE "JELOVICA 2" I MHE "JELOVICA 1" NA VODOTOKU BISTRICA

Sporazum o obračunu koncesione naknade iz Ugovora o koncesiji za izgradnju malih hidroelektrana mHE "Jezerštica", mHE "Bistrica", mHE "Jelovica 2" i mHE "Jelovica 1" na vodotoku Bistrica zaključen je dana _____ 2024. godine, između:

- 1) **VLADE CRNE GORE**, koju po Zaključku Vlade Crne Gore broj: _____ od _____ 2024. godine zastupa prof. dr Saša Mujović, ministar energetike i rudarstva (u daljem tekstu: "**Koncedent**") i
- 2) "**HIDROENERGIJA MONTENEGRO**" **DOO Berane**, koju zastupa Ranko Radović, izvršni direktor (u daljem tekstu: "**Koncesionar**")

UVODNE NAPOMENE:

Koncesionar i Koncedent su zaključili Ugovor o koncesiji po kombinovanom DBOT aranžmanu za istraživanje vodotoka Bistrica i tehno-ekonomsko korišćenje vodnog energetskog potencijala za proizvodnju električne energije u malim hidroelektranama, broj: 01-803/2 od 26.09.2008. godine, koji je izmijenjen Aneksom broj 1 Ugovora, broj: 01-25/142 od 26.12.2012. godine, Aneksom broj 2 Ugovora, broj 01-28/189 od 01.08.2014. godine, Aneksom broj 3 Ugovora, broj: 01-1319/1 od 18.05.2016. godine i Aneksom broj 4 Ugovora, broj: 310-1453/2018-2 od 12.12.2018. godine (Ugovor o koncesiji od 26.09.2008. godine, zajedno sa pomenutim aneksima u daljem tekstu: "**Original ugovor**").

U namjeri da na jedinstven način regulišu prava i obaveze ugovornih strana u koncesionim ugovorima, a na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore broj: 07-287 na sjednici održanoj 20.12.2018. sa Koncesionarom je zaključen Ugovor o koncesiji za izgradnju malih hidroelektrana mHE "Jezerštica", mHE "Bistrica", mHE "Jelovica 2" i mHE "Jelovica 1" na vodotoku Bistrica, broj: 310-2083/2019-1, zaključen 30.12.2019. godine (u daljem tekstu: "**Ugovor o koncesiji**"). Ovaj Ugovor o koncesiji po svojoj suštini predstavlja izmjene i dopune Originalnog ugovora u prečišćenoj formi, i na osnovu ovog Ugovora nije nastao novi koncesioni odnos između Koncedenta i Koncesionara. U cilju definisanja rokova III faze Plana realizacije za svaku pojedinačnu malu hidroelektrana zaključen je Aneks broj 1 Ugovora, broj: 005-302/20-3157/1 od 03.07.2020. godine.

Članom 13 Ugovora o koncesiji je propisana obaveza Koncesionaru da plaća koncesionu naknadu utvrđenu u tenderskom postupku, koja iznosi 5,5% od prodajne vrijednosti električne energije proizvedene na godišnjem nivou. Koncesionar plaća koncesionu naknadu mjesečno, prema proizvedenoj električnoj energiji u tom mjesecu, a ukoliko je, zbog propusta Koncesionara, proizvodnja manja od bilansom predviđene, naknada se plaća prema bilansom predviđenoj količini.

Koncesionar je završetkom izgradnje sve četiri mHE na na vodotoku Bistrica započeo da obavlja koncesionu djelatnost, proizvodnju električne energije, nakon čega je Koncedent započeo obračun koncesione naknade, kao dio prihoda u iznosu od **5,5%** prihoda od proizvedene električne energije, prodate „Crnogorskom operatoru tržišta električne energije“ DOO Podgorica po podsticajnim cijenama.

Koncesionar je iskoristio pravo dato članom 105 stav 4 i 5 Zakona o energetici i od 01.01.2023. godine izašao iz sistema podsticajnih mjera, nakon čega je u ulozi prodavca započeo prodaju svoje energije kupcu "Medex Electic" DOO Podgorica (u daljem tekstu: "**Kupac**"). Na osnovu Ugovora o otkupu električne energije zaključenog dana 21.12.2022. godine. Koncesionar je nakon toga zaključio Aneks br. 1 Ugovora o otkupu električne energije broj: 232 od 20.12.2023. godine kojim su izmjenjeni bitni elementi za obračun prihoda Koncesionara (Ugovor o otkupu električne energije zajedno sa Aneksom br. 1, u daljem tekstu: "**Ugovor o otkupu**").

Imajući u vidu navedeno, stvorena je potreba da se sačini novi sporazum kojim će se urediti novi način obračuna koncesionih naknada u skladu sa ostvarenjem prihoda po osnovu Ugovora o otkupu.

PREMA TOME, STRANE SU SE SAGLASILE KAKO SLIJEDI:

Član 1.

Proizvedena električna energija je električna energija proizvedena u svakom pojedinačnom objektu mHE "Jezerštica", mHE "Bistrica", mHE "Jelovica 2" i mHE "Jelovica 1", koja je izmjerena na mjestu predaje u distributivni sistem.

Mjerenje proizvedene električne energije obavlja se na satnom nivou (obračunski interval) i na mjesečnom nivou (obračunski period).

Obračunski period za preuzetu električnu energiju je mjesec koji počinje prvog dana kalendarskog mjeseca u 00:00 i završava se poslednjeg dana kalendarskog mjeseca u 24:00.

Izmjerena električna energija na mjesečnom nivou je osnova za obračun vrijednosti mjesečnog prihoda Koncesionara.

Za utvrđivanje količine proizvedene električne energije uzima se stanje koje očitava "Crnogorski operator distributivnog sistema" doo (CEDIS), na mjestu mjerenja, svakog prvog u mjesecu, u skladu sa pravilima o radu operatora distributivnog sistema.

Podatke o količini proizvedene električne energije, Koncedent će obezbijediti od CEDIS-a ili "Crnogorskog operatora tržišta električne energije" doo (COTEE).

Član 2.

Ukupnu količinu proizvedene električne energije Koncesionar će prodati Kupcu na osnovu čega će ostvariti prihod u skladu sa Ugovorom o otkupu.

Ukupan prihod iz stava 1 ovog člana predstavlja osnovu za obračun koncesione naknade utvrđene u iznosu od 5,5%, kao ugovorenog dijela prihoda po osnovu prodate električne energije iz svake pojedinačne mHE, shodno zaključenom Ugovoru o koncesiji

Koncedent će svakog mjeseca obračunati vrijednost koncesione naknade.

Član 3.

Koncesionar je dužan da kopiju fiskalizovane fakture o prodatoj električnoj energiji, koju je ispostavio svom Kupcu, dostavi Koncedentu u roku 5 dana od njenog ispostavljanja.

Član 4.

Ukoliko je, zbog propusta Koncesionara, godišnja proizvodnja manja od bilansom predviđene, Koncedent će izvršiti korekciju koncesione naknade.

Korekcija koncesione naknade se obračunava kao udio od 5,5% vrijednosti prihoda usled neostvarenja planirane proizvodnje.

Vrijednosti prihoda usled neostvarenja planirane proizvodnje se dobija kao proizvod razlike između planirane i ostvarene godišnje proizvodnje i ugovorene cijene iz Ugovora o otkupu.

Član 5.

Ovaj sporazum se primjenjuje od 01.01.2024. godine i na snazi je dok traje Ugovor o otkupu i sve njegove buduće izmjene.

Sve eventualne izmjene Ugovora o otkupu Koncesionar je dužan da dostavi Koncedentu, u roku od 7 dana od nastanka izmjene.

U slučajevima iz stava 2 ovog člana obračun koncesione naknade će se vršiti u skladu sa izmjenama Ugovora o otkupu, i predstavljaće dio prihoda u iznosu od 5,5% ostvarenog prihoda po osnovu prodate električne energije iz svake pojedinačne mHE, na mjesečnom nivou.

Član 6.

Zaključivanjem ovog Sporazima, prestaje da važi Sporazum broj: 03-302/23-2561/3 od 09.03.2023. godine.

Član 7.

Ovaj Sporazum je sačinjen u 4 (četiri) istovjetna primjerka od kojih po dva primjerka pripadaju potpisnicima sporazuma.

ZA KONCEDENTA
Vlada Crne Gore

ZA KONCESIONARA
“Hydroenergija Montenegro” DOO Berane

prof. dr Saša Mujović,
ministar energetike i rudarstva

Ranko Radović,
izvršni direktor

PREDLOG

SPORAZUM O OBRAČUNU KONCESIJE NAKNADE IZ UGOVORA O KONCESIJI PO KOMBINOVANOM DBOT ARANŽMANU ZA ISTRAŽIVANJE VODOTOKA ŠEKULARSKA I TEHNO-EKONOMSKO KORIŠĆENJE VODNOG ENERGETSKOG POTENCIJALA ZA PROIZVODNJU ELEKTRIČNE ENERGIJE U MALIM HIDROELEKTRANAMA

Sporazum o obračunu koncesione naknade iz Ugovora o koncesiji za izgradnju malih hidroelektrana mHE "Rmuš", mHE "Orah", mHE "Spaljevići 1" i mHE "Šekularska" na vodotoku Šekularska zaključen je dana _____ 2024. godine, između:

- 1) **VLADE CRNE GORE**, koju po Zaključku Vlade Crne Gore broj: ----- od ----- 2024. godine zastupa prof. dr Saša Mujović, ministar energetike i rudarstva (u daljem tekstu: "**Koncedent**") i
- 2) "**HIDROENERGIJA MONTENEGRO**" **DOO Berane**, koju zastupa Ranko Radović, izvršni direktor (u daljem tekstu: "**Koncesionar**")

UVODNE NAPOMENE:

Koncesionar i Koncedent su zaključili Ugovor o koncesiji po kombinovanom DBOT aranžmanu za istraživanje vodotoka Šekularska i tehno-ekonomsko korišćenje vodnog energetskog potencijala za proizvodnju električne energije u malim hidroelektranama, broj: 01-799/2 od 26.09.2008. godine, koji je izmijenjen Aneksom broj 1 Ugovora, broj: 01-25/143 od 26.12.2012. godine, Aneksom broj 2 Ugovora, broj: 01-28/190 od 01.08.2014. godine i Aneksom broj 3 Ugovora, broj: 01-1320/1 od 18.05.2016. godine (Ugovor o koncesiji od 26.09.2008. godine, zajedno sa pomenutim aneksima u daljem tekstu: "**Ugovor**").

Članom 13 Ugovora je propisana obaveza Koncesionaru da plaća koncesionu naknadu utvrđenu u tenderskom postupku, koja iznosi 4,5% od prodajne vrijednosti električne energije proizvedene na godišnjem nivou. Koncesionar plaća koncesionu naknadu mjesečno, prema proizvedenoj električnoj energiji u tom mjesecu, a ukoliko je, zbog propusta Koncesionara, proizvodnja manja od bilansom predviđene, naknada se plaća prema bilansom predviđenoj količini.

Koncesionar je završetkom izgradnje sve četiri mHE započeo da obavlja koncesionu djelatnost, proizvodnju električne energije, nakon čega je Koncedent započeo obračun koncesione naknade kao dio prihoda u iznosu od 4,5% od proizvedene električne energije prodate „Crnogorskom operatoru tržišta električne energije“ DOO Podgorica (u daljem tekstu: "**COTEE**") po podsticajnim cijenama.

Koncesionar je iskoristio pravo dato članom 105 stav 4 i 5 Zakona o energetici i od 01.01.2023. godine izašao iz sistema podsticajnih mjera, nakon čega je u ulozi prodavca započeo prodaju svoje energije kupcu "Medex Electric" DOO Podgorica (u daljem tekstu: "**Kupac**") na osnovu Ugovora o otkupu električne energije zaključenog dana 21.12.2022. godine. Koncesionar je nakon toga zaključio Aneks br. 1 Ugovora o otkupu električne energije broj: 232 od 20.12.2023. godine kojim su izmjenjeni bitni elementi za obračun prihoda Koncesionara. (Ugovor o otkupu električne energije zajedno sa Aneksom br. 1, u daljem tekstu: "**Ugovor o otkupu**")

Imajući u vidu navedeno, stvorena je potreba da se sačini novi sporazum kojim će se urediti novi način obračuna koncesionih naknada u skladu sa ostvarenjem prihoda po osnovu Ugovora o otkupu.

PREMA TOME, STRANE SU SE SAGLASILE KAKO SLIJEDI:

Član 1.

Proizvedena električna energija je električna energija proizvedena u svakom pojedinačnom objektu mHE "Šekular", mHE "Orah", mHE "Rmuš" i mHE "Spaljevići 1", koja je izmjerena na mjestu predaje u distributivni sistem.

Mjerenje proizvedene električne energije obavlja se na satnom nivou (obračunski interval) i na mjesečnom nivou (obračunski period).

Obračunski period za preuzetu električnu energiju je mjesec koji počinje prvog dana kalendarskog mjeseca u 00:00 i završava se posljednjeg dana kalendarskog mjeseca u 24:00.

Izmjerena električna energija na mjesečnom nivou je osnova za obračun vrijednosti mjesečnog prihoda Koncesionara.

Za utvrđivanje količine proizvedene električne energije uzima se stanje koje očitava "Crnogorski operator distributivnog sistema" doo (CEDIS), na mjestu mjerenja, svakog prvog u mjesecu, u skladu sa pravilima o radu operatora distributivnog sistema.

Podatke o količini proizvedene električne energije, Koncedent će obezbijediti od CEDIS-a ili "Crnogorskog operatora tržišta električne energije" doo (COTEE).

Član 2.

Ukupnu količinu proizvedene električne energije Koncesionar će prodati Kupcu na osnovu čega će ostvariti prihod u skladu sa Ugovorom o otkupu.

Ukupan prihod iz stava 1 ovog člana predstavlja osnovu za obračun koncesione naknade utvrđene u iznosu od 4,5%, kao ugovorenog dijela prihoda po osnovu prodate električne energije iz svake pojednačne mHE, shodno zaključenom Ugovoru o koncesiji

Koncedent će svakog mjeseca obračunati vrijednost koncesione naknade.

Član 3.

Koncesionar je dužan da kopiju fiskalizovane fakture o prodatoj električnoj energiji, koju je ispostavio svom Kupcu, dostavi Koncedentu u roku 5 dana od njenog ispostavljanja.

Član 4.

Ukoliko je, zbog propusta Koncesionara, godišnja proizvodnja manja od bilansom predviđene, Koncedent će izvršiti korekciju koncesione naknade.

Korekcija koncesione naknade se obračunava kao udio od 4,5% vrijednosti prihoda usled neostvarenja planirane proizvodnje.

Vrijednosti prihoda usled neostvarenja planirane proizvodnje se dobija kao proizvod razlike između planirane i ostvarene godišnje proizvodnje i ugovorene cijene iz Ugovora o otkupu.

Član 5.

Ovaj sporazum se primjenjuje od 01.01.2024. godine i na snazi je dok traje Ugovor o otkupu i sve njegove buduće izmjene.

Sve eventualne izmjene Ugovora o otkupu Koncesionar je dužan da dostavi Koncedentu, u roku od 7 dana od nastanka izmjene.

U slučajevima iz stava 2 ovog člana obračun koncesione naknade će se vršiti u skladu sa izmjenama Ugovora o otkupu, i predstavljaće dio prihoda u iznosu od 4,5% ostvarenog prihoda po osnovu prodate električne energije iz svake pojedinačne mHE, na mjesečnom nivou.

Član 6.

Zaključivanjem ovog Sporazima, prestaje da važi Sporazum broj: 03-302/23-2561/3 od 09.03.2023. godine.

Član 7.

Ovaj Sporazum je sačinjen u 4 (četiri) istovjetna primjerka od kojih po dva primjerka pripadaju potpisnicima sporazuma.

ZA KONCEDENTA
Vlada Crne Gore

ZA KONCESIONARA
“Hydroenergija Montenegro” DOO Berane

prof. dr Saša Mujović,
ministar energetike i rudarstva

Ranko Radović,
izvršni direktor